

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
„ pol leta . 1 fl. 50 k.
„ 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
„ pol leta . 1 fl. 30 k.
„ 1/4 . — fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

Štv. 6.

V Mariboru 6. februarja 1868.

Tečaj II.

Gibanje načela narodnosti posebno z ozi- rom na slovansko politiko preteklega leta.

Odgovor slovenskim dvalistom.

I.

Welchen Gedanken die Zeit einmal erkoren,
Der ist gefeilt und beschworen
Und wird ewig wiedergeboren
Trotz allem Widerstreit.

Seine Feinde mühen sich ab
Mit Schlingen und Banden,
Sie machten ihn gerne zu Schanden,
Und wenn er schon längst verstanden,
Hüten sie noch sein Grab.
„Der Gedanke der Zeit“, von Herman Ling.

1822. leta je spisal Jožef Mazzini knjigo pod naslovom „la giovine Italia“ (mlada Italija), v kateri je prvokrat temeljito vprašanje postavil, čegava je Italija in kdo jej sme gospodar biti? Šla je iz roke v roko, posebno je zanimala mladino, za katero je bila prav za prav pisana. Prvikrat so se tu brala načela kakor na priliko: Radi pripoznamo, da je lombardo-beneško kraljestvo v veliko boljšem stanju, kar se administracije ali uprave, pravosodja in reda tiče, nego drugi deli naše domovine, to da gospodarji in ravnatelji vsega tega so vendar le tuji Avstrijanci, ali bolje rekoč „tedeschi“ (nemci), Italijani so poleg tega le čreda, nad katero stranjski pastirji vladajo; ljubše bi nam (namreč Mazzini-tu) bilo, ako bi bila uprava po huronski ali hotentotski, samo da bi bila domača, da bi bila italijanska! i. t. d. razvija Mazzini popolnoma odprto načela narodnosti. Trdi, da v Italiji smejo biti samo Italijani gospodarji, vse drugo mora iti vun iz dežele in „fuori i tedeschi“ je postala parola vse mladine od „faro di Messina“ noter do Brennerja. Se ve, da je vse to gibanje počasi napredovalo, kajti predno se debeli led starih tradicij razpoka in staja, potrebuje se mnogo let. Treba je vedeti, da so 1815. leta, ko so se Francozi Avstrijancem vmeknoli, po vseh italijanskih mestih od radosti z vsemi zvonovi zvonili, da so jim po vseh crkvah „te deum laudamus“ peli in da jih je povsod neizmerna množica z nepopisnim veseljem sprejemala, posebno je bil veličasten njihov uhod v Milani. Bili so tudi podložni od začetka z Avstrijanci še naj bolj zadovoljni, ker plačevali so malo davkov in vsa druga uprava, kakor smo že rekli, bila je v celi Italiji naj boljša, akoravno absolutna; politično življenje je bilo s početka za obe strani za gospodujoče „tedeschi“ in za podložne Lahe tako rekoč idiliško in to vse tako dolgo, — da ni nenadoma že omenjena Mazzini-ova bomba med nje padla. — O veliki, mogočni Italiji se je že Dante-tu sanjalo in Macchiaveli pravi, da bi mu bile na veke blažene oči, ako bi mogel včakati in videti tistega moža, ki bi vso Italijo v eno veliko telo zjedini. Ali to so bile takrat le senjarije osamljenega globokega političnega misleca, vmrl je slavní mož 300 let poprej nego se je to vresničilo. — V tem slučaju bi človek skoraj nehote fatalist postal, ker bil je Macchiaveli v svojej dobi gotovo eden naj slavnějšíh mož cele Evrope, imel je že takrat tiste uzore o načelu narodnosti, kakor so jih v sedanjem času Mazzini, Gioberti, d'Azeglio in Cavour razvijali, pa je le vendar osamljen ostal, morebiti si ni niti enega prozelita pridobil, fatalist, mislimo v tej zadevi, da je vsakemu velikemu človečanskemu načelu svoj vek odločen, kterege ne more niti naj ženialnejši človek

v katero drugo stoletje poprej ali poznej prenesti. Kdo bode še dvomil o tem, da je rojstvu, razvitku in zmagi načela narodnosti 19. stoletje odločeno? Že v poprejšnjih stoletjih je to dan denes za nekatere tako strašno načelo v javnost vdarjalo, kakor postavim v velikem konciliju v Konstancu, kjer so se zbrani škofje po narodnostih razdelili, ali kakor vlada-joče načelo vendar ni moglo v nobeni državi in v nobeni deželi pred 19. vekom predreti. Kaj so bili nasledki te Mazzinitove bombe, ne bodemo dalje razvijali, ker ni naša naloga tu se z Gervinus-om skušati v pisavi povestnice 19. stoletja. — Samo to moramo omeniti, da Mazzini je pri svojem vstopu v javnost samo sanjal kakor Macchiaveli o edinstvi Talijanske, to da praktično mogoča in izpeljiva se mu ni ta ideja zdela. Točke razvijanja načela narodnosti so mu bile takrat: 1) osnažiti Italijo vsakega in tudi naj manjšega in naj bolj skritega tujega gospodarstva, to je bila tako rekoč „conditio sine qua non“ jegove politične agitacije in 2. ako bo mogoče pozneje še le po vseh talijanskih državah in državcih republikansko vlado vpeljati. Naj poprej so se Mazzini-tove misli zaplodile v lombardo - beneškem kraljestvu in pa po Rimskem. Že so močno šumeli in bobneli valovi narodnega gibanja po vsej Italiji, že je bilo mnogo zaprtih, postreljenih in obešenih, že je Silvio Pelico prestal in opisal svoje muke v trdnjavi Spielberg, ko na enkrat abate Gioberti knjigo (bilo je 43. leta) napiše pod naslovom: il primato d'Italia (prvenstvo Italije), ki spet na novo ves italijanski svet potrese.

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela mesca februarja.

V hiši in dvoru. Semenska žita se morajo očistiti; delo, ki je mesca januarja zaostalo, se mora dovršiti polsko orodje se mora popraviti.

V hlevih. Obrejena živina se mora dobro krmiti in opazovati, ovcam se mora pripustiti oven, če hočemo, da bodo že mesca julija vrgle mlade.

Na polju in senokošah. Struge se morajo stebiti. Pepel, prst, blato in druge take stvari še se morajo zmirom po snegu trositi; setve, ktere je mraz vzdignol, se na suhih njivah spet morajo povaljati. Če pripušča vreme in lega njive, se že ta mesec lahko začne orati, krogli grašek in oves sejati. Detelje se morajo povlačiti, kamenje po polju pobrati. Če zemlja ni zmrznjena, se lahko napusti vode na senokoše, suhe senokoše se morajo s kurnjakom ali golobnjakom pognojiti, po mokrih pa se mora potrositi apno, gips pepel ali saje.

V vrtih in sadovnjakih. V sobi se lahko že cepi, mlada drevesa se morajo presaditi, živi ploti zasaditi in popraviti. Sadovna semena se morajo posejati, iz dreves stebiti mah, stara skorja odstraniti; salata, krastavci (murke), špinaca, melone itd. se morajo v tople grede posejati.

V vinogradih in hmelnikih. Trsje, katero je za to se mora dolj položiti in zakopati. Če hočes nove grede za hmel napraviti, moraš že zdaj zemljo za dva črevlja izkopati, in če je prst slaba, moraš drugo navoziti.

Pri ribnikih. Še moraš zmirom luknje na ledu presekovati in skrbeti, da voda dobro priteka in oteka.

Pri ulnjaku. Panji, ktere si prodal, ali ktere hočeš preseliti, se morajo ta mesec prenesti.

Log in lov. Gozd se mora iztrebiti, posekana drva se morajo odpeljati; jelševo in mecesenovo (relihovo) seme se mora nabirati. Smreke, hoje, borovje, breze se morajo posejati ali zasaditi. Smola se naj začne nabirati. Zajci se ne smejo več streljati; jazbeci, lisice in ptice roparice pa se morajo marljivo pobijati.

O gospodarstveni kurjavi.

Občno je mnenje, da za kurjavo, posebno v pečeh, izdajo več debelo cepljena drva in se trdi, da glavneje dalje gorijo, in vzdržujejo dalj časa ogenj. Res, prav imate, ako bi se kurilo v peči le za kratek čas; ali nam ni mar, ali gori v peči eno ali dve uri, naš namen je le sobo ogreti, in kolikor hitreje in z manj drvami dosežemo ta cilj, toliko zadovoljnejši smo. Ako napolnimo peč z debelimi poleni, nam bo res dolgo, n. p. 2 uri gorelo (prav za prav tlelo), v tem času pa zbeži mnogo več toplote v dimnik, kakor če bi zgorela ravno ta drva na drobno cepljena le v eni ali celo v pol uri. Z debelimi drvami zmlatimo le peč; vloživši pa drobna drva, ker imajo v razmeri več površje, pride tedaj več del drv z zrakom in dotik, hitrejšje gorijo, pa tudi bolj ugrejejo peč in zrak v sobi.

Zadnjič naj omenim o tem še nekaj iz lastne skušnje. Odrabili smo si ednako suha in zdrava drva za dvojko kurjavo. Zakurili smo prvi dan z drobno cepljenimi polenci, gorelo je le okolo pol ure; pa temperatura (toplota) v sobi je poskočila od $+1^{\circ}$ na $+8^{\circ}$ R. Drugi dan smo pa z debelimi kosi zakurili, gorelo je res več kot jedno uro, ali živo srebro v gorkomeru se je komej do šeste stopnje povzdignolo. Pri enakih okolščinah smo ugreli ravno tisto sobo z drobnimi drvami za $+7^{\circ}$ R., z ravno toliko debelo cepljenimi pa le $+5^{\circ}$ V.

Drva za kurjavo morajo biti tudi prav suhe.

Podčavenski.

Gospodarske drobtinice.

I.

Pogovarjal sem se s mojim prijateljem gosp. Čeričem o mnogo gospodarskih stvari, med tem tudi to, kdaj naj žita žanjejo? Rekel je, da je mnogo o žetvi skusil, ter mi sledeče navedel:

1. Kadar sta dva tretja dela žita zeleno barvo izgubila je dobro, da se žita požanjejo, kajti, on pravi, da osem dni pred navadno žetvo žanje. Naj se žanjej stebila celo blizo tal.

2. Požeta in hitro na solncu posušena žita so dosti lepša od ovih, ktera se v senci suše, zato kmetje napačno ravna, ako hitro omlačena žita v svoje žitnice shranjujejo in še le kesneje čez eden ali dva meseca na solncu suše.

Obljubil mi je moj domoljubni Čeriček, da me hoče še v marsikterih drugih gospodarskih stvarih podučiti, ako ga le vboham in jegove skušnje in priporočila čast. čitateljem „Slov. Gospodarja“ naznanjam, kar mu iz srca rad storim. Zato hočem v prihodnjem pod naslovom „Gospodarske drobtinice“ v „Slov. Gospod.“ marsikaj razlagati, da željo vrlega Čeriča in drugih gospodarskega napredka želečih kmetov spolnim. Prosim tedaj slavno „vredništvo“ „Slov. Gosp.“ da rado sprejema in razglašajo drobtinice, ktere bom pri iskušenih gospodarjih nabral.

Pri sv. Jakobu v slov. gor. na Boštjanovo 1868.

Franjo Čeh, Strmski.

Pod Lipo.

Podučivni in vgodni pogovori.

Debelko in Iglič (sedita pri mizi in četejeta časnike.)

Iglič: Vrli „Primorec“ je denes prinesel neke lepe odmeve (orakeljeve jeke) ali kakor mi pravimo brumove odgovore. p. „kteri časnik nosi Slovencem že 24 let novice? No, Debelko, kaj mislite, kaj odgovarja odmev na to?

Debelko: Kaj jaz vem.

Iglič: Saj pa veste, da se pri odmevu, čuje, če več ne, zadnja beseda, tedaj tukaj „Novice“ in to je tudi odgovor. Čujte še tudi neka dalja prašanja: p. „Kteri narod ima poklic Turka naj prej popraskati, kjer ga srbi?“ „Srbi.“ — „Kaj dobijo tisti, ki na zid pritiskajo Slavene?“ „Slave ne.“ „Česa manjka tistim v glavi, ki mešajo prst v sol, mesto

da bi nam dajali čiste soli?“ „Soli.“ — Kteri tič (sokol gotovo ne) zabada v lastno meso svoj Kljun?“ „Klun“ in tako gre dalje.

Debelko: To je res dobro zloženo. Zdaj pa mi povejte, saj zmirom pravite, da vse razumete, kaj pomeni beseda omika, ali omikan, — ktero skorej vsaki dan v časnikih četejem?

Iglič: To pa je res čudno, če še Vi tega ne veste. Moj dragi omikan pomeni toliko, kakor lepo počesan, poglajen, vmit, poprek prav snažen in zatoraj tudi pravimo izobražen v onem istem pomenu, ker dobi vsaki, ki je lepo počesan in vmit, celo drugi obraz.

Debelko: Drugega tedaj ta beseda celo nič ne pomeni?

Iglič: Jaz mislim, ne!

Debelko: Tega pa Vam skorej ne verjamem.

Iglič: Kaj, tega mi ne verjamete? Dobro, tedaj pa Vam hočem dokazati, da imam prav. Ali ne pravimo omikati predivo, če je lepo počesemo in poprek izčistimo, kaj?

Debelko: To je sicer res, ali po moji slabi pameti še mora ta beseda tudi kaj drugega pomeniti, ker drugače bi vsaki bil omikan, ki je lepo počesan in vmit, to pa vendar ni.

Ljubomir (ki zdaj nastopi s Semenkom in mnogimi drugimi kmeti.) Kakor ste videli, tako in v tem času delam že mnoga leta tople grede (sparnice) in moram reči, da sem celo zadovoljen in vam tudi hočem to ob svojem času celo na tanko razložiti. opazi Igliča in Debelka zakaj pa vidva tudi nista došla na vrt?

Iglič: Ker nisva znala, da ste tamo, pa te čas sva vendar marljivo časnike prebirala.

Debelko: In se prepirala?

Ljubomir: O čem neki?

Debelko: O besedi omika. Iglič namreč trdi, da ta beseda drugega ne pomeni, kakor samo počesan, vmit, poprek snažen, kar mu jaz ne verjamem, in trdim nasproti, da še ta beseda tudi mora nekaj več pomeniti. Kaj rečete na to g. učitelj.

Semenko: Da g. Ljubomir, razložite nam to beseda, jaz moram reči, da je tudi prav ne zastopim.

Ljubomir: Dobro: Izobraženega ali omikanega imenujemo onega, kteri si je, kolikor je mogoče, potrebnih znanosti priskrbel, posebno onih, ktere v svojem stanu naj bolj potrebuje, in se tudi zna vljudno obnašati.

Iglič: Čujte, Debelko! da sem tudi jaz po tem prav imel, ker po mojem mnenju, se beseda omika tukaj rabi samo v prenesenem pomenu, in jaz bi rekel, da je omikan, tudi tisti, kteri si je svoje duševne moči lepo izgladil, kaj ne g. učitelj?

Ljubomir: Nekoliko tudi naj Vaša velja g. Iglič, Vsaki izmed Vas tedaj zdaj ve, kaj pomeni omikan, zdaj pa naj bo vaša skrb, da boste vsaki v svojem stanu zadosti omikani. O čem pa smo zadnjikrat govorili?

Blagotič: O krivi politiki, o kteri ste rekli, da se tudi pravi mahiavelizem, ktero besedo prosimo, da, nam razjasnite.

Ljubomir: Dobro: Beseda mahiavelizem je izpeljana od nekega laškega učenega politikarja, kteri je živel pred tristo leti v Florenciji in se imenoval Machiaveli. Ta mož je med drugimi učenimi deli tudi spisal neko knjigo „Il principe“ t. j. vladar, v kteri priporoča vladarjem glavna vodila, ktera zagovarjajo podjarmljenje ljudstva, po kterih se smejo tlačiti pravice in navade ljudstva in ktera vsako sredstvo odobrujejo, če bi ravno bilo najkrvoločnejše, če se le po njem vladarska moč povekša. Po mahiavelizmu sme biti vladar, zvijačast goljuf, prisegi nezvest, prilizaven potuhnjeneec, smena na smrt obsoditi in grozovito vladati kakor hoče, z besedo, sme rabiti vsako mogočo pomočko, če le ž njo svoj namen dosegne.

Semenko: To je res strahovito vodilo!

Ljubomir: Strašno je strašno in zatoraj je tudi ta spis ne samo na Laškem in Francoskem temoč tudi v Nemški mnogo nesreče prinesel, ker so se vladarji in jihovi svetovavci in ministri po njem ravnali. Kralj Miroslov veliki je po tem spisu bil tako razkačen, da je temu nasprotnega spisal, kterege je imenoval „Antimahiavelizem“, kar mu vendar ni odgnalo želje ali pohlepa do osvojitve in tako podvrči pravice moči.

Semenko: Ktera pa je tedaj prava politika?

Ljubomir: Prava politika je ona, ktera ne oskruni niti pravice niti resnice.

Iglič: Kako pa nam je mogoče pravo politiko razločiti od krive.

Ljubomir: Po politični omiki, o tej vendar prihodnjič.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

Del II.

(Dalje.)

8. Da je pa naše delovanje v razmeri k našemu trudu plodno in se nam dolžno in pravično plača, moramo na to paziti, da se s tako robo pečamo, ktera je vredna našega dela, ali, da si takšnih pripomočkov dobimo, kateri nam delo polehčajo in to nadomestijo, kar je roba slabeja. Jaz si tedaj potrebnih pomočkov poiščem, da mi bode mogoče na moji njivi tudi 20 vaganov žita dobiti, da zato škode ne trpim, ker ga po ravno takšni ceni kakor moj sosed prodajati moram; ako pa vidim, da vse nič ne pomaga, pustim to njivo za pašnik ali kaj druga, da svoje delo neplačano ne izgubim in ga rajši za kaj boljšega obrnem.

9. Veliko je tedaj na tem ležee, kako pametno z svojim delom ravnamo: treba nam je vedeti če je roba vredna, da se ž njo pečamo, in kakošno mora biti naše delo, da bode vredna misle vedno na to, da naše delo je naše premoženje bogatstvo in sreča, a ktero se po tem ravna kakor ga rabiti in obračati vemo in znamo.

10. Že od nekdanj in vedno je zato težnja, si delovanje kolikor mogoče plodno načiniti in to se je povsodi tudi v tej razmeri doseglo, kolikor se je ktero ljudstvo za to brinolo, kolikor je marljivo, izobraženo in naučeno. Vsakdo lahko premisli in vidi kakšen je razloček med nami in našimi predniki pred 200 leti, ali med napredkom našim na Slovenskem in onim v Srbiji, Bosniji, Hercegovini; kdor si je pa zato še n. p. Angleško, Francosko in Nemško ogledal in to z našimi razmerami primerjal, najde sopet mnogo razločka.

11. Iščemo li načine kako nam mogoče si delovanje bolj plodno storiti najdemo posebno dva veljavna pota, namreč: dobro rabo naravnih delavnikov in pripomočkov in umno porazdelivanje dela. Naravni delavniki in pripomočki so različni: voda goni mlinska kolesa in druge takšne naprave; veter tudi goni mlino in ladje po morju, drva ali oglje načini ogenj in vročino, vročina kuha naše jedi, tali rude; vročina stvari razteguje kakor jih hlad krči, to nam načini vapor, sopuh ali para, ki nam goni razne mašine, strelni prah nam je potreben za lov, za razstreljanje pečin itd.

12. Naše naprave, orodje in mašine, s katerimi vred prvi naravni delavniki delujejo, ali so jim prav to kar životnemu telesu duša se tedaj skupno naravni delavniki imenovati morejo. Po takem nam naše naprave, orodje in mašine kažejo in davajo lastnosti naravnih delavnikov, in ker so, kakor rečeno, kakor duša in telo medsebojno, naša skrb mora biti ene za druge pripravljati in je v takšni družbi kod naše sodelavnike in pomočnike rabiti.

Dopisi.

Iz Marlovca. X. + Y. (Dalje.) Tiverton je malo tržišče na Angleškem, v katerem je bil Lord Palmerston več nego 30 let poslanec, kajti ni imel nikdar nobenega protikandidata. Lord Palmerstonovo delovanje in njegova politika ni bila znana samo vsakemu Angležu, temuč celemu svetu, pa vendar je starec za potrebno držal se vsako leto svojim volilcem predstaviti in jim natanko račun o vsem položiti, kateri govori so se potem vsem časnikom celega sveta telegrafirali, kar je morebiti tudi S. znano. — Naši poslanci so pa dobro vedeli, da je bil ves slovenski narod po glasovanju za adresu na nje razkačen — še „Novice“ so cvilele — pa vendar se ni niti eden o naši politiki nikjer obširno oglasil. Se ve, „meeting“ svojih volilcev sklicati in se pred njimi opravičiti, bilo bi bilo naj bolj ustavno pravilno, to da tega še postava takrat ni dopuščala, ali bil jim je njihov organ „Novice“ zmirom odprt, zakaj se tam niso oglasili, kakor zdaj S., ko smo ga mi s strašnim trudom enkrat iz brloga spodili? Držali so se si proti slovenskemu narodu kakor Dalai-Lama v Tibetu, ki vsakih 7 let enkrat svojim vernim

samo noge pokaže. Sam Luka se je znižal v toliko, da nam je enkrat v „Novicah“ kmalu potem nesrečnim adresinim glasovanju a la Dalai-Lama samo noge prav ošabno pomolil po priliki rekoč: Vam nič to mar! — zakaj sem tako glasoval, bom že ob svojem času tistim povedal, katerih se to tiče! Ali kdo so tisti? Ali kranjski dež. zbor, ali jegovi ribniški volilci, ali kdo drugi? Kaj? — Jaz pa „nepremišljeno“ trdim, da je tisti ves slov. narod, da ni g. Svetec poslanec samih Ribničanov, nego vsega slov. naroda, in poznam nekega jako poštenega Ribničana blizo Kostanjevice naseljenega, ki je mnogo, mnogo k Svetčevi volitvi pripomogel in ki je še vse drugač razkačen in radoveden, nego jaz, zakaj so naši poslanci tako glasovali? — Ako se hoče Luka bolj natanko o parlamentarnem življenju podučiti, svetoval bi mu marljivo prebiranje teh-le časopisov iz parlam. držav, — pa oprosti, Bog obvaruj, kmalu bi se bil spozabil, pardon! kajti znal bi g. L. Svetec „kacih par fraz v kakem časniku vjeti“ in postal bi vsled tega še slabši „politikar“, nego je zdaj! Pojdimo toraj na temeljito učena dela taci pisateljev, ki so se „s politiko kaj časa pečali, kaj skusili, si mislili“ morebiti več o tem, nego g. Svetec z „učnim“ dr. Cenetom vred. Priporočal bi prekrasno delo o angleškem ustavu od John Stuart Mill-a (dobi se tudi v nemški prestavi, ako se ne motim od (Arnold Rugge-ta), spise profesorja Gneista ob enem prvaka prusk. parlamenta, in nazadnje bi še politiški aforizmi Roberta pl. Mohl-a zadostili (ki se nahajajo tudi v prav dobri hrvaški prestavi). — V obče pa moram reči, da je g. Svetec zdaj pravo parlam. pot nastopil, da svoje delovanje obširno v „Novicah“ opravičuje in opira, samo da bi se bilo spodobilo, da bi bil to že kakih 5 mesecev poprej storil, — bi se mu bilo veliko manj žoleca razlilo zaradi nas „površnih in hudobnih“ dopisnikov, kajti kjegod velja med poslanci in narodom pravilo: Clara pacta, boni amici. — Odgovor na Svetčevo „novično“ opravičanje svoje politike nespada v ta sestavek. — Povem g. Svetcu dalje, da nisem jurist, to da mi je že čez 30 let natanko znano vse jugoslov. gibanje in posebno vse osebe v tem vpletene, kar bo tudi Cene, akoravno prav židane volje pritrdil. — Povem Luki, da mi nikdar na um ni padlo poštenega moža kterege si bode naroda, naj manj pa slov. poslanca obirati, ker nam je bolj nego kteremu si bode plemenu edinosti treba, zlasti ker nismo „po vrsti“ honorirani mi slov. dopisniki, kakor nemški korespondenti. Povem tudi, da nisem tega niti iz „Zukunft“ pobral niti iz ljublj. kazine, ampak povedal mi je to mož, ki mi je že davnej poprej pravil, kdaj bo Cene Sektionsrath postal in ki je v obče vse veredostojnosti vreden. Povem ga Luki enkrat v poznejših časih, ako se srečava, kajti zdaj bi se, ako ga imenujem, preveč zavzel. Očitno pa tu izjavljam, da me jako veseli, da je vendar g. Svetec sam enkrat to „kreisgerichtsratsko“ novico energično preklical in da mu verjamem, da je še zmirom naš stari pošteni Luka, dokler se o protivnem faktično ne osveščam — akoravno smo „in politieis“ različnega mnenja. — Rekel bi, da je jako naiven, ako bi se s časnikarstvom bolj pečal, pa ker je na žurnalistiko tako „ποδρα ιδών“ mu odpuščam to čudno zahtevanje, da bi dopisniki dotičnim vradnijam in nazadnje Hye-tu in zdaj Herbstu pisali, ali res Svetčeva „kreisgerichtsratska“ prošnja na kaki zeleni mizi že „erledigana“ leži?! (Konec prihodnjič.)

Blizo Maribora, 26. januarja. V št. 2. t. l. „Slov. Gospodarja“ nam je nekdo iz Maribora povedal, kako hvale in posnemanja vredno so č. gg. bogoslovci mariborski za slov. matico med seboj nabirati začeli, naimre da knjižnico svojo spravijo v vrsto nesmrtnih udov matičnih, in pristavljen je bil važen nasvet, naj bi se po vseh slov. duhovščinah, gimnazijah in čitavnicah enake nabire osnoval. Iz celjske in mariborske gimnazije sem že izvedel, da pobirajo za matico radovoljne darove. Od drugod pa je dozda še malo slišati, kar si jaz iz tega razlagam, da povsod „Slov. Gospodarja“ ne berejo. Zato je pa bil oni g. dopisnik na koncu svojega sestavka prošnjo na sl. vredništvo ljubljanskih „Novic“ dodal, naj bi tudi one o spomenotej zadevi ktero do svojih bravcev spregovorile. Ali „Novice“ so poslej že trikrat izišle, pa našega dopisnika prošnje še zmiraj ne uslišale. Škoda!

Iz slov. Bistrice, 31. jan. — Moj poslednji dopis vzbudil je nekaj nevolje pri dotičnih gospodih, a toliko je le pomagal, da je te dni že prišlo dovoljenje občinam tinske fare, da se smejo v eno zložiti. V kratkem bodo volitve odbornikov. Želeti bi bilo, da bi tudi druge občine našega

okraja posnemale ta izgled in se po več skupaj v eno zedinile. Naš okraj ima zdaj 46 občin; ker ima vsaka svojega župana, so gotovo stroški neprimerno veliki. Naj bi občine bile vsaj tako velike, kakor so fare, torej v celem naši komisiji naj bi bile mesto sedanjih 46 te le: 1. Slov. Bistrica, mesto; 2. Slov. Bistrica, okolica v obsegu fare; 3. Tinje; 4. Šmartno; 5. Zgornja Polskava; 6. Spodnja Polskava; 7. Črešnovce; 8. Makole; 9. Studenice; 10. Laporje; 11. Polčane; 12. Zgornja Ložnica. Te občine bi lahko opravljale vsa občinska opravila in manjše priklade imele, kot sedanje. Za večje občine pa, ki bi obsegale po več far, nismo zavzeti in se zato ne slažemo z nasvetom, ki ga je storil naš mestni župan, g. Kovačič v poslednji seji okrajnega zbora. On namreč nasvetuje, okrajni zbor naj se obrne do deželnega zbora, da ta silama složi vse občine celega okraja v samo tri velike občine: Slovenska Bistrica, Zgornja Polskava in Dravinska dolina. K mestu bi po tem spadale: domača fara, Šmartno, Tinje, sv. Benčesl, Laporje in Črešnovce. Nekteri pohorski kmetje bi imeli do sedeža te svoje občine po 4 do 5 ur. Kmečke občine bi v tej zvezi izgubile še te pravice samouprave, ki jih zdaj imajo. Ne verjamem toraj, da bi po svoji volji stopile v tako vez in jim tudi ne svetujem. Pohorje ima vse druge razmere in potrebnosti, kakor spodnji kraji, sploh pa kmečke občine vse druge, ko mesto. Deželni zbor pa bo gotovo, preden sklene tako postavo, tiste popraševal, ktere to zadene.

V Solčavi mesca januarja. (*Tempora mutantur.*) Ravno je preteklo leto, ko je po mili Sloveniji vela gorka sapa, vnamajoča v srehi plemena domačega jak ogenj čiste ljubezni do domovja. Tukajšni kraj je sicer že po natvornih slučajih dobro otovarjen; a takega plamena ni moč vzdržati ne jedno bitje pozemeljsko, kaj-ti vnel se je bil po natvornih zakonih, ter je pridrl tudi v romantično Solčavo. — Mislim namreč tukaj lanske volitve sedanjih naših poslancev.

Dasiravno brila je huda burja, napotil se je vendar le tudi naš izvoljenec v starodavno Celje, vdeležiti se slavne zmage krez nezaslišane naše dušmanine, kojo smo že v duhu dosta poprej radostno pozdravljali. Hvala Bogu! nismo se opeharili, kajti, dospevši nazaj, ponosno je nam povedaval naš Logar, kako junaško da so v obče stali volilci v narodnem taboru.

A to tudi ni moglo drugače biti. Kmet i gospod bila sta iste misli, ako se je le po njunih žilah pretakala gorka slovenska kri. Edina ideja prešinjala je slovenska srca. Jadrati smo složno le jednemu cilju naproti — v hladnem viru vzajemnosti našo bitnost projaviti, si črne maroge dolge razcepljenosti sprati, i majko našo, mogočno Slavo, povzdignoti na zlati prestol bolj budočnosti.

Le-ti trije faktorji so mogočni osrečitelji narodovi tudi pri nas Slovencih; projavilo se je, da nekdanja rodovitna polja naša še niso izgubila popolnoma plodnega soka, dasiravno so ga pile požrešne pijavke celoma ptujega vztoka že mnogo mnogo godin; kaj-ti obrodila so obilo sadu, na kojem smo pa, žali Bože! le maleko dni pasli svoje duševne oči.

Novičar.

— Odbora obeh delegacij se zdaj posvetujeta o prevdanku državnih stroškov.

— Deputacija hrvaškega deželnega zbora je v pondeljek t. j. 3. t. m. cesarju pismo izročila. Pravi se, da bode hrvaški deželni zbor prej odložen, ko dojde cesarjev odgovor na njegovo pismo.

— V Srbski se bode začel v kratkem kovati bakren denar, in zatoraj je uvažanje takega denarja že prepovedano. Srbska še dozda ni imela svojega denarja.

— Cislitavija je zdaj dobila novi naslov. Madjarska delegacija je namreč sklenola da v svojih opravilih ne bo več rabila besed „cislitavija“ ali „neogrške dežele“ temoč „Ostale dežele Jih Veličanstva. — Mi smo tedaj zdaj ostali!

— Pruski vladni časniki so zdaj zlo miroljubni, koliko pa je jim verjeti, kaže to, da Prusija dela velikanske priprave za vojsko.

— V vojaški granici je veliko veselje, da so narodnjaki zapustili zagrebški deželni zbor. Na Slovenskem bi gotovo tudi enako veselje bilo, da bi bili enako storili naši državni poslanci.

— Časnik „Ruski Invalid“ piše: Zastonj obečajo vladni francoski časniki mir za to leto. Nezaupanje med vladami

raste od dneva do dneva. Razgovori o vojaških prenebah kažejo, da ima francoska vlada tajne namene. — Dalje zahteva oni isti časnik, naj se da avstrijskim Slovanom enakovrnost z drugimi narodi in pravi, da bode potem Rusija Avstriji prijateljica.

— Pravi se, da ima Ruska že zdaj 300.000 dobro oboroženih vojakov na Poljski meji, in da se je dalo povelje, da se morajo vse vojaške ladje dobro oborožiti in da bo šlo veliko ladijevje (flota) v tuje dežele. Čuje se tudi, da gre veliki knez Konstantin s tem ladijevjem obiskavat svoje hčere v Grško.

— G. Modrinjak M. župnik in dekan v Jerenini je imenovan za kanonika v Mariboru.

— Bolgari se že vzdigujejo. Po vsem Bolgarskem in celo pod paševim oknom se poje sledeča pesem: „Vzdignite se južni sokoli, ozrite se krog sebe i skrbite, da boste vredni imenovati se Bolgari i Sloveni! Podajmo si bratovsko roko; združimo se i zagotovimo si prihodnost. Naši prijatelji i vrugi so isti. Ne zaupajmo ni Sultanovej dobroti, ni obečanjem Francozov in Angležev. To niso ljudje, ampak volkovi o ovčej koži. Zanašajte se bratje na se in na svoje sorodnike, ker lastni brat vas ne more zatirati. Greh pred Bogom je bojazen pred Turkom in sramota pred človeštvom. Pogledjte Turke, kterih se bojite, in videli boste, da so boječji zajci. Saj jih vendar Kandijoti vedno tepo, in kako se trese Turk, ako sliši ime: Kandiot, Črnogorec, Rus.“

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaž-	V	V	V
	dinu	Mariboru	Celju	Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	6 40	6 45	6 40	5 80
Rži	4 45	4 50	4 10	4 20
Ječmena	3 20	—	3 20	—
Ovsa	2 —	2 20	2 10	1 80
Turšice (kuruze) vagan	3 40	3 50	3 60	3 20
Ajde	3 —	3 30	3 20	2 80
Prosa	3 20	3 40	1 40	—
Krompirja	1 40	1 40	— 22	1 10
Govedine funt	— 19	— 24	— 24	— 25
Teletine	— 24	— 26	— 24	— 26
Svinjetine črste funt	— 28	— 26	7 60	— 25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	10 —	—	10 50
„ 18" „ „ „ „	—	5 50	—	—
„ 36" mehkih „ „ „	7 —	—	5 60	8 50
„ 18" „ „ „ „	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 40	— 70
„ „ mehkega „ „	— 60	— 50	— 40	— 60
Sena cent	1 50	1 10	1 —	1 5
Slame cent v šopah	1 20	—	1 —	90
„ „ za steljo	1 —	— 70	— 50	— 70
Slanine (špeha) cent	40 —	34 —	—	—
Jajec, tri za	— 10	— 10	—	—

Cesarski zlat velja 5 fl. 71 kr. a. v.

Ažijo srebra 116.75.

Narodno drž. posojilo 66.30.

Loterijine srečke.

V Gradcu 29. januarja 1863: **70 14 77 40 90**

Prihodnje srečkanje je 12. februarja 1868.

Priporočba.

P. n. gospodarjem, vrtnarjem in gospodinjam.

V moji novi špecarijski štacuni v Radgoni na velikem trgu pod lugekom se tudi letošnji pomlad dobivajo sledeča črstva, kaljiva in celo zanesljiva semena: Zelino, ohratino (kelovo) kolorabino, karviolovo, retkvino, (mesečne in zimske retkvi) špinačino, salatino, travino, detelino seme itd. Da so semena prava in dobra sem porok. Upaje, da bodo Slovenci svojega narodnega brata podpirali, se priporoča.

Venceslav Vanaus.

V Radgoni m. januarja 1868.

Listnica vredništva.

G. L. D. v Arlei. Vaš dopis dojde prihodnjič, le večkrat nam take pošljite, stroškov ne boste imeli nobenih. Tudi drugi dopisi dojde prihodnjič. K. v. Zagrebu. Pesmica bi še šla, ali mesto „giovane“ bi morala biti druga beseda. Dopisov, brez podpisanega imena pisateljevega poslanih, ne damo natisniti.